

АПАРАТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Головне науково-експертне управління

01008, м. Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-40-25, 255-45-01; факс: 255-41-86

№ 16/3-623/8558 (211893)

" 10 " 10 2018 р.

ВИСНОВОК

на проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про рекламу» щодо протидії дискримінації» (реєстр. № 8558 від 05.07.2018 р.)

У законопроекті шляхом внесення змін до Закону України «Про рекламу» (далі – Закон) пропонується заборонити дискримінаційну рекламу за ознакою статі, що визначається як «реклама, що принижує гідність людей за ознакою статі; транслює стереотипні уявлення про інтелектуальні, фізичні, соціальні чи іншого роду переваги однієї статі над іншою; тиражує стереотипні ролі, що обмежують свободу життєвого вибору людини; використовує людину виключно як сексуальний об'єкт з метою привернення уваги споживачів, або будується на неоднозначних виразах з натяками на сексуальні стосунки; чи демонструє фізичне насильство представників однієї статі над іншою».

Як зазначається у п. 6 пояснювальної записки, прийняття законопроекту сприятиме підвищенню рівня самосвідомості рекламодавців, виробників та розповсюджувачів реклами, заохоченню споживачів реклами боротися з дискримінаційною рекламою.

За результатами розгляду законопроекту Головне науково-експертне управління вважає за доцільне висловити щодо нього такі зауваження і пропозиції.

1. На нашу думку, порушені у законопроекті питання достатньою мірою врегульовані чинним законодавством України. Зокрема, в абзаці третьому частини першої статті 8 Закону передбачено, що у рекламі забороняється вміщувати твердження, які є дискримінаційними за ознаками походження людини, її соціального і майнового стану, расової та національної належності, статі, освіти, політичних поглядів, ставлення до релігії, за мовними ознаками, родом і характером занять, місцем проживання, а також такі, що дискредитують товари інших осіб. А тому, вирішення поставленої в законопроекті проблеми лежить не в сфері вдосконалення діючого законодавства, а більшою мірою в сфері ефективного застосування чинних норм права.

2. Слід звернути увагу й на те, що запропоноване визначення терміну «дискримінаційна реклама за ознакою статі», яким пропонується доповнити статтю 1 Закону, є не зовсім вдалим, оскільки містить у собі оціночні вирази

та словосполучення, наприклад: «транслює стереотипні уявлення», «тиражує стереотипні ролі, що обмежують свободу життєвого вибору людини», «будується на неоднозначних виразах з натяками на сексуальні стосунки». До того ж, «стереотипні уявлення» не завжди є неправильними і не завжди призводять до дискримінації.

Разом з тим, статтю 8 Закону пропонується доповнити положенням відповідно до якого забороняється «розповсюджувати рекламу, що транслює стереотипні ролі чи уявлення про жінок чи чоловіків, пропагує меншовартість будь-якої із статей; використовує людину виключно як сексуальний об'єкт з метою привернення уваги споживачів, або будується на неоднозначних виразах з натяками на сексуальні стосунки». Відповідна норма відрізняється за своїм змістом від запропонованого поняття «дискримінаційна реклама за ознакою статі» та також містить оціночні судження та поняття, що не властиво для положень законів.

Зазначені новели проекту можуть призвести до неповноти правового регулювання з огляду на відсутність у них завершеного механізму правового регулювання. Юридична невизначеність цих норм всупереч установленому статтею 8 Конституції України принципу верховенства права призведе до їх довільного тлумачення як органами державної влади, місцевого самоврядування, їх посадовими особами, так й іншими суб'єктами публічних відносин.

3. Законопроект має вади техніко-юридичного характеру.

Так, у разі внесення змін до закону, викладеного в новій редакції, зміни вносяться до його оновленої редакції з посиланням на джерело його оприлюднення. При цьому посилання на всі попередні редакції закону не здійснюється. Натомість у законопроекті здійснюється посилання на джерело оприлюднення Закону України «Про рекламу» в редакції від 3 липня 1996 року, тоді як 11 липня 2003 року цей Закон був прийнятий у новій редакції.

У проекті пропонується внести зміни до абзацу другого пункту першого статті 8 Закону, тоді як насправді зміни вносяться до абзацу третього частини першої цієї статті. Також частину першу цієї статті пропонується доповнити новим абзацом тринадцятим, однак, необхідно зазначити, що відповідна стаття вже містить чотирнадцять абзаців, а тому фактично доповнюється новим абзацом п'ятнадцятим. Аналогічні зауваження можна віднести й до змін до статті 27 Закону, де пропонується доповнити абзац третій пункту 2.1 та змінити абзац четвертий пункту 4, однак фактично зміни вносяться до абзацу четвертого пункту 1 частини другої та абзацу п'ятого частини четвертої цієї статті відповідно.

Загальною технічною вадю законопроекту є те, що відповідні зміни пропонується до пунктів певних статей Закону, хоча вони переважно складаються з частин, а не з пунктів.

У статті 3 пропонується слова «нормативних актів» доповнити словами «нормативно-правових актів», однак «доповнення» двох слів трьома є

практично неможливим, очевидно, мова мала йти про заміну, а не про доповнення.

Назву та норми статті 28 Закону пропонується доповнити словами «неправомірної порівняльної». Однак в тексті проекту не зазначається, після яких слів має бути здійснене відповідне доповнення. Аналогічне зауваження можна віднести й до змін до статті 29 Закону, абзац третій якої пропонується доповнити словами «в інтересах споживачів реклами та». Зауважимо, що у порівняльній таблиці до законопроекту відповідні зміни відображені некоректно та фактично вносяться до абзацу четвертого цієї статті. Тим самим порушуються вимоги частини шостої статті 91 Регламенту Верховної Ради України про те, що порівняльна таблиця до законопроекту про внесення змін до законів повинна містити «редакцію відповідних положень (статей, частин, пунктів, абзаців тощо) чинного закону та нову його редакцію з урахуванням запропонованих змін».

4. Зауваження викликає також структура законопроекту, який має складатися з двох розділів, де в першому розділі викладаються зміни до законів, а в другому – «Прикінцеві положення» – зазначається строк набрання чинності законом та даються доручення Кабінету Міністрів України, пов'язані з прийняттям закону та приведенням у відповідність із новими нормами підзаконних нормативно-правових актів.

Узагальнюючий висновок: за результатами розгляду в першому читанні законопроект доцільно повернути суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

**Заступник керівника
Головного управління**

Вик.: В.І. Грицак

А.М. Ришелюк